

— in da bo vse pisano v čednem domačem jeziku. Vredništvu je izročena lepa naloga in tudi ne pretežka; nadjamo se, da jo bo hvalevredno doverševalo. Družbenikov pa gotovo manjkalo ne bode, ker ne le domoljubi vsi bojo radi položili bankovec vsako leto na oltar domovine, podpiraje blagi namen, — pa tudi vsi naši bolj omikani kmetje bojo zmagali leto in dan en goldinarček in radi stopili v društvo, ki jim bo za mali dnar dajalo veliko koristnega in mikavnega berila v dolgih zimskih večerih in pa v nedeljah in praznikih. Dobro srečo tedaj in vesel začetek!

Slovstvo domače.

Koledar slovenski za prestopno leto 1860. Spisal Peter Hitzinger, farnik postojnski. V Ljubljani založil Janex Giontini. Natisnil J. Rudolf Milic.

Koledar slovenski in Pratika sta za prihodnje leto edina koledarja domača. O „Pratiki“ bomo drugo pot govorili, danes naj omenimo „Koledarja slovenskega“, ktere pisatelj so, kakor za letošnje leto, tako tudi za prihodnje prečastiti sedANJI teHANT postojnski, gospod Peter Hicinger. Hvalo, katero smo lani dali temu koledarju, moremo brez ovinkov dati tudi letošnjemu. Prav praktične bukvice so za mnogoverstne potrebe djanskega življenja skozi celo leto; — s temi kratkimi besedami je po naših mislih najbolje zaznamovana vrednost tega koledarja, kateri kakor lanski razpada v 4 dele: prvi je zvezdoznanski, drugi zgodovinski in zemljopisni, tretji gospodarski, opravični in potni, četrty podučni in zabavni (kratkočasni). Osnova je tedaj popolnoma taka kakor je lanska bila; le sèm ter tje se nahaja kakošna prememba, kakor so jo gospod izdajatelj za potrebno spoznali in tudi dobro zadeli. Tako, na priliko, so „premembe na nebesu“ lani na strani vsakemu mescu pridjane, letos sestavljene v prvem, to je, zvezdoznanskem delu, in na njih prejšnje mesto je stopil zgodovinski pametnik, ki pripoveduje nekatere najimenitnije prigodbe celega sveta od najstarejših do najnovejših časov. Ni skoraj reči, ki je človek za to ali uno djansko rabo potrebuje, da bi je ne našel v tem koledarju, — za to mu gré po pravici čast praktičnega kazala, katero človek kakoršnega koli stanú vsaki hip potrebuje. Namesto dvajset bukev premetovati in iskati, česar nam je včasih vediti treba, imamo v koledarju tem vse pri rokah. Da pri takošni obširnosti mora vse na kratko rečeno biti, je gotovo. In tako bo „Koledar slovenski“ spet letos po vseh slovenskih deželah prijetlov na kupe našel, kakor jih je res tudi vreden po celi svoji notranji osnovi in po lični unanji podobi, ki mu jo je tiskar gospod Milic dal. Gospodu Giontini-tu, verlemu podporniku slovenskega slovstva, pa iz serca vošimo „dobro srečo!“ Le nekaj bi želeli, da bi vprihodnje drugač bilo: namreč to, da bi se slovenskim knjigam ne pridevale podobšine z nemškimi napisi. Napis „Viaduct zu Franzensdorf“ se prilega „Koledarju slovenskemu“ ravno tako, kakor če bi nemškemu „Kalender“ pridjali podobo s slovenskim napisom: „Most v Borovnici“. Nobenemu to ne bo prav, ker vsak vidi, da ni za-njega narejeno.

Dopisi.

Iz J. na Štajarskem. V 45. listu „Novic“ je neki gosp. dopisnik prigodbo „o biljah za živega“ si razjasniti prizadeval. Ker pa to razjasnilo spet razjasnila potrebuje, da prvi pisatelj po krivici na laži ne ostane, naj Vam samo to povem, da Tone še to uro živi, kar se pa iz dopisa v 45. listu povzeti ne more, in da bilje so bile na vsako vižo prezgodaj. Naglica nikoli ni dobra! V.

Iz Gorice 25. nov. („Sej“ in „saj“). Ni čuda, ako se napčno razume, kar se napčno pove. Kaj takega se je zgodilo nedavno v neki vasi tukaj na Goriskem. Sni-

dilo se je eno nedeljo večer več fantinov v ondašnji kerčmi, kjer so že pozno ponoči eden drugemu napivali, pesmi prepevali in mnoge burke uganjali. Ko se jim je vince že zlo v glavo zakadilo, si kave (kofeta) napraviti velijo, ktera navadno vinjene možgane izvedruje. Kerčmar, kateri kave doma imel ni, pokliče hčerko in jo kar hitro v štacuno po njo pošlje. Kerčmar je po svojem narečji besedo „sej“ vselej „saj“ izgovoril. Reče tedaj hčerki: „Marijanca, teci hitro v štacuno in prosi štacunarja, naj ti en funt kave dá, ako ti je pa en funt dati ne more, naj ti pa saj pol funta dá“. Eden ponočnih pajdašev, ki je ravno blizo vrat sedel, sliši, da je kerčmar hčer po saj v štacuno poslal. V tem hipu pové svojim tovaršem, da jim kerčmar namesto černe kave saj skuhati hoče; kar hitro izza mize skočijo in nad kerčmarja planejo, ter ga tako dolgo sèm ter tje sučejo, dokler mu ni večja moč na pomoč prihitela. M. S.

Iz Notranjskega 19. nov. — Druga nadloga je povodinj, ki je pri nas kaj navadna, in srečno leto se imenovati zamore, če nas ne obiskuje. — Na Notranjskem, posebno v loški okoli, so v zemlji večidel votline in globine, po katerih se voda iz zemlje in zopet v zemljo pretaka. V loški dolini je potok pod imenom „veliki Oberh“, ki pri Verhinškem mlinu spod zemlje priteče, se z „malim Oberhom“, ki blizo šneperskega grada izvira, zedini, in teče poleg Dan sopet v zemljo, kjer je mnogo požeravnic in globin. Ta potok „Oberh“ naraste ob deževnem času tako, da skoraj polovico dolnje loške fare potopi, in posebno Podobcom, Nadleščanom, Podcerkljanom in Dancom silno škodo dela. — Od kod pa tolika povodinj? Lejte! ob deževnem vremenu se voda, ko je popred visoke obloške in potoške planjave potopila, steka po podzemeljskih žoltnih v loško dolino; ker pa danske požeravnice in globine ne morejo toliko vode sproti požirati, kolikor je priteče, začne voda nazaj stopati, in potopi loke, travnike, njive, in če je huda povodinj, tudi v imenovane vasi pride in prežene polovico prebivavcov s živino vred iz njih hiš. V dansko golobino se valí voda s strašnim šumenjem, dokler je ne napolne, in unkraj „Gologorice“ po blizo pol ure dolgem podzemeljskem teku, privrè zopet na dan v zglatve jezera. — Ali bi se dalo tem povodnjam nekoliko v okom priti? Jez in mnogo drugih, ki kraj in zemljo poznamo, menimo da. — Kako pa? — Potreba je požeravnike in jarke trebiti, da se more voda nagleje odtekat. Ako človek pregleduje jame pri Danah, in v veliko golobino gré, vidi koliko šare, lesa itd. je notri; vse to zamašuje vodotoke, da se voda ne more odtekat; posebno tiste jarke in žoltna blizo danske vasi, kamor se voda iz cele fare steka. Na vso moč vam priporočam, Ložanje, poprimite se tega dela! Zedinjena moč je velika moč. Pojte najpopred v Retije, iztrebite ondašne jarke in požeravnike, potem strugo poleg ternjenih njiv, v lepi Dol, v Terzne, — našli boste mnogo požeravnikov z blatom, s lesom in drugo šaro zasutih. Te je treba trebiti; tudi je potreba napraviti prekop do velike golobine, da se bo voda hitrejše odtekala; pred njo pa velike grable narediti, da voda ne more kercljev, žaganic, germovja itd. va-njo nanašati. Golobino in nje vodotoke razširiti more pa le umetna roka; treba bi bilo take umetne kopače najeti. Pa tudi Oberh v jezeru bi se mogel raztrebiti, da bi voda iz danske okolice hitrejše odtekala. — Ko to priporočam, se spominjam, da je tudi neki gospod Ložan v „Novicah“ leta 1856 v listu 12 svojim nekdanjim sosedom ravno to trebljenje iskreno priporočal, — al zastonj, bojim se, da ravno tako bi tudi ta moj opomin ne bil glas upijočega v puščavi.*) Škoda, da na trebljenje jarkov in požeravnikov prebivavci loške doline celó nič ne mislijo, da se velikoveč bojé tega dela. Taka bo tudi zanaprej, ako ta silno potrebna in dobrotljiva

*) V ravno tej zadevi nam je obljubljen tudi še od druge strani natanjčen spis; Bog daj, da bi vsi skupaj mogli kaj opraviti. Vred.